

Co-funded by
the European Union

Euro
Toler
Culture

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ТОЛЕРАНТНОСТІ В УКРАЇНСЬКІЙ ПЕРСПЕКТИВІ: ОСВІТА, МЕДІА, МИСТЕЦТВО

**The European experience of forming a
culture of tolerance in the Ukrainian
perspective: media, education, art**

Програма ім. Жана Моне,
Project 101 127848 – EuroTolerCulture

Co-funded by
the European Union

Euro
Toler
Culture

ЄВРОПЕЙСЬКІ ЦІННОСТІ РІЗНОМАНІТТЯ ТА ІНКЛЮЗІЇ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ

Co-funded by
the European Union

Euro
Toler
Culture

- КАНДИДАТКА ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК
- ДОЦЕНТКА КАФЕДРИ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
- ТРЕНЕРКА З МЕДІАГРАМОТНОСТІ ТА ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ
- КООРДИНАТОРКА «ШКОЛИ ФІЛОЛОГІЧНИХ НАУК» ТА «ШКОЛИ МЕДІАГРАМОТНОСТІ» ДЛЯ ВЧИТЕЛІВ-СЛОВЕСНИКІВ М. ЗАПОРІЖЖЯ
- КООРДИНАТОРКА «ШКОЛИ ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ-СЛОВЕСНИКА» ДЛЯ СТУДЕНТІВ ФІЛОЛОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ ЗНУ
- УЧАСНИЦЯ ПРОЄКТІВ: «ВИВЧАЙ ТА РОЗРІЗНЯЙ: ІНФОМЕДІЙНА ГРАМОТНІСТЬ»; «МЕДІАГРАМОТНІСТЬ: ЗАСТОСОВУВАТИ НЕ МОЖНА ВІДМОВИТИСЬ»; «ЄВРОПЕЙСЬКІ ПРАКТИКИ СОЦІАЛЬНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА: СТАЛІСТЬ, ІНКЛЮЗІЯ ТА КРЕАТИВНІСТЬ»; «РОЗВИТОК НАВИЧОК ЧИТАННЯ ЗА ДОПОМОГОЮ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ»

БАКАЛЕНКО ІРИНА МИКОЛАЇВНА

Co-funded by
the European Union

Euro
Toler
Culture

ПРАВИЛА РОБОТИ НА ТРЕНІНГУ

ПРАВИЛА ТРЕНІНГУ

Підписати ім'я і прізвище та увімкнути камери протягом усього тренінгу

Можна реагувати смайликами в ZOOMi

Вимкнути мікрофон, коли не говоримо

таймінг

правильно активності

правильно піднятої руки

Використовувати чат або QR-коди для переходу за посиланнями тренерів

ПОЗИТИВНИЙ НАСТРІЙ

Правила

Highlight New Show Private

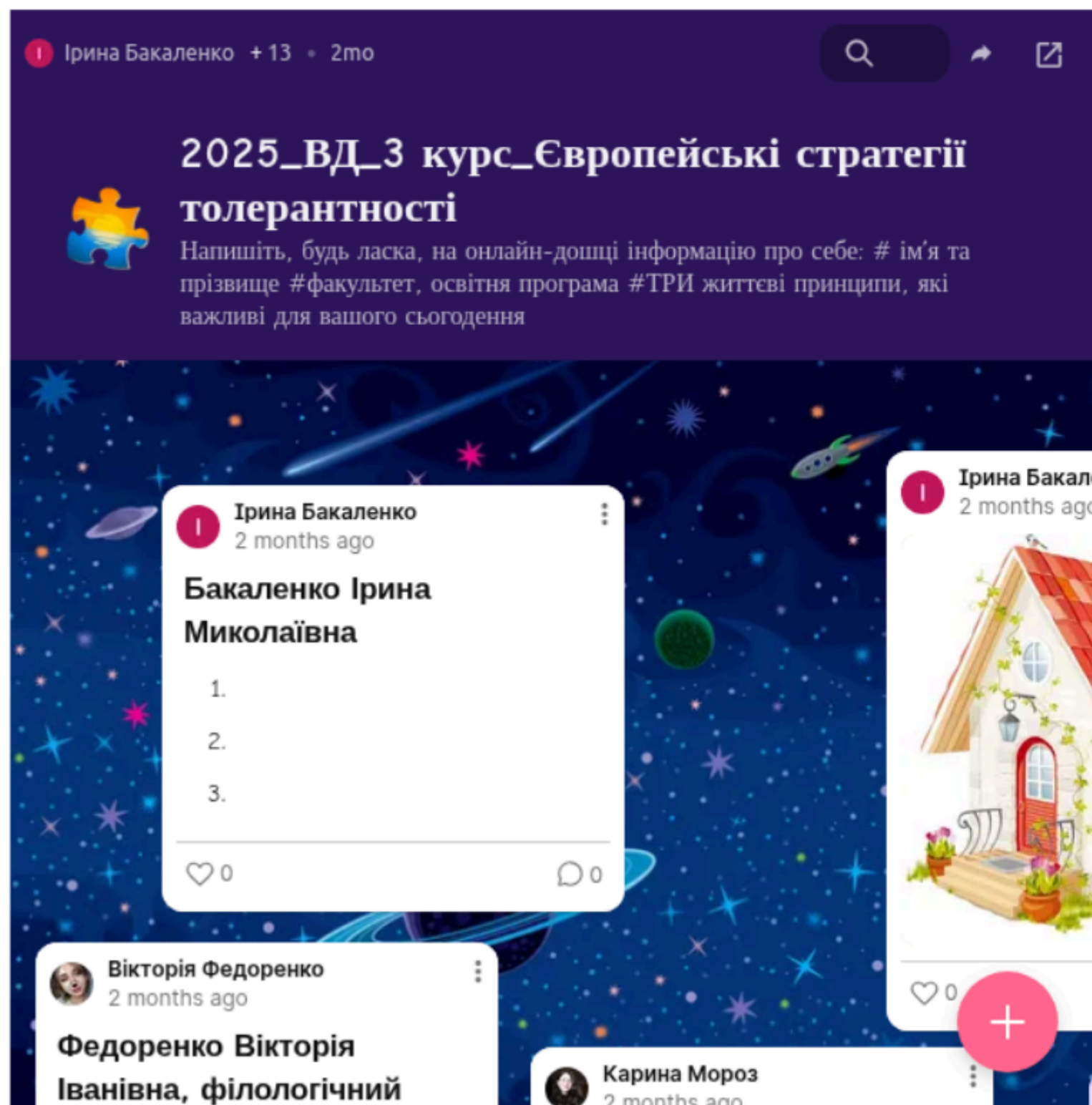

Co-funded by
the European Union

Euro
Toler
Culture

ЗНАЙОМСТВО УЧАСНИКІВ

Напишіть, будь ласка,
на онлайн-дошці
інформацію про себе:
ім'я та прізвище
#факультет, освітня програма
#ТРИ життєві принципи, які
важливі для вашого сьогодення

Co-funded by
the European Union

Euro
Toler
Culture

Типи безбар'єрного доступу

Фізичний безбар'єрний

Подолання
фізичних обмежень
через війну

Економічний безбар'єрний

Забезпечення
фінансової
стабільності та
можливостей
працевлаштування

Цифровий безбар'єрний

Забезпечення
доступу до
інформації та
оновлень

Соціальний безбар'єрний

Підтримка
української мови та
культури за
кордоном

Війна обнулила наші здобутки,
досвід, загострила цінності.
Перед нами постало безліч викликів,
а різноманітність викликів
породжує різноманітність,
інноваційність рішень.
Тому сьогодні так важливо
забезпечити рівність можливостей і
усунення бар'єрів у міжнародному
освітньому просторі, розмаїття форм,
методів, засобів, технологій освітньої
взаємодії як ресурсів інклюзивності і
сталого розвитку суспільства.

Co-funded by
the European Union

Euro
Toler
Culture

Зараз ініціативу можна
проявляти вільно, але має бути
готовність узяти на себе
відповідальність. Не треба
вказувати молоді, що робити,
вона розбереться сама.
Важливим є виховати в ній
правильні цінності і дати
правильні орієнтири

ЛЮБОМИР ГУЗАР

Co-funded by
the European Union

Euro
Toler
Culture

Виховуй у собі Людину – ось що
найголовніше, інженером можна
стати за п'ять років, учитись на
людину треба все життя.

ВАСИЛЬ СУХОМЛИНСЬКИЙ

Co-funded by
the European Union

Euro
Toler
Culture

ЯКІ ЦІННОСТІ ОБ'ЄДНУЮТЬ ЄВРОПУ?

Co-funded by
the European Union

Euro
Toler
Culture

ЯК ФОРМУВАЛИСЬ ЄВРОПЕЙСЬКІ ЦІННОСТІ

Co-funded by
the European Union

Euro
Toler
Culture

ЄВРОПЕЙСЬКІ ЦІННОСТІ

Фундаментальною основою європейських цінностей є права і свободи кожного індивіда та рівність усіх перед законом. Перша організація, що була покликана об'єднати європейські країни для забезпечення та втілення ідеалів і принципів, які є їх спільним надбанням, була Рада Європи, створена 5 травня 1949 р.

Co-funded by
the European Union

Euro
Toler
Culture

ЄВРОПЕЙСЬКІ ЦІННОСТІ

Римський договір – перший документ, що дав старт Європейському Союзу, значно більше стосувався економіки, ніж політики. Проте вже там згадується, що метою Союзу є збереження миру і свободи. Проте перша офіційна поява списку цінностей як офіційного документа датується **1986 роком**. У преамбулі Єдиного Європейського Акту європейські країни заявляли про свою «рішучість сприяти спільними зусиллями розвитку демократії, що **спирається на основні права... і, в першу чергу, на право свободи, рівності і соціальної справедливості**».

Co-funded by
the European Union

Euro
Toler
Culture

ЄВРОПЕЙСЬКІ ЦІННОСТІ

У Маастрихтському договорі, після якого ЄС став тим політичним союзом, до якого ми звикли, перелік повторюється і розширюється до **«принципів свободи, демократії, поваги до прав людини, основних свобод і верховенства права»**.

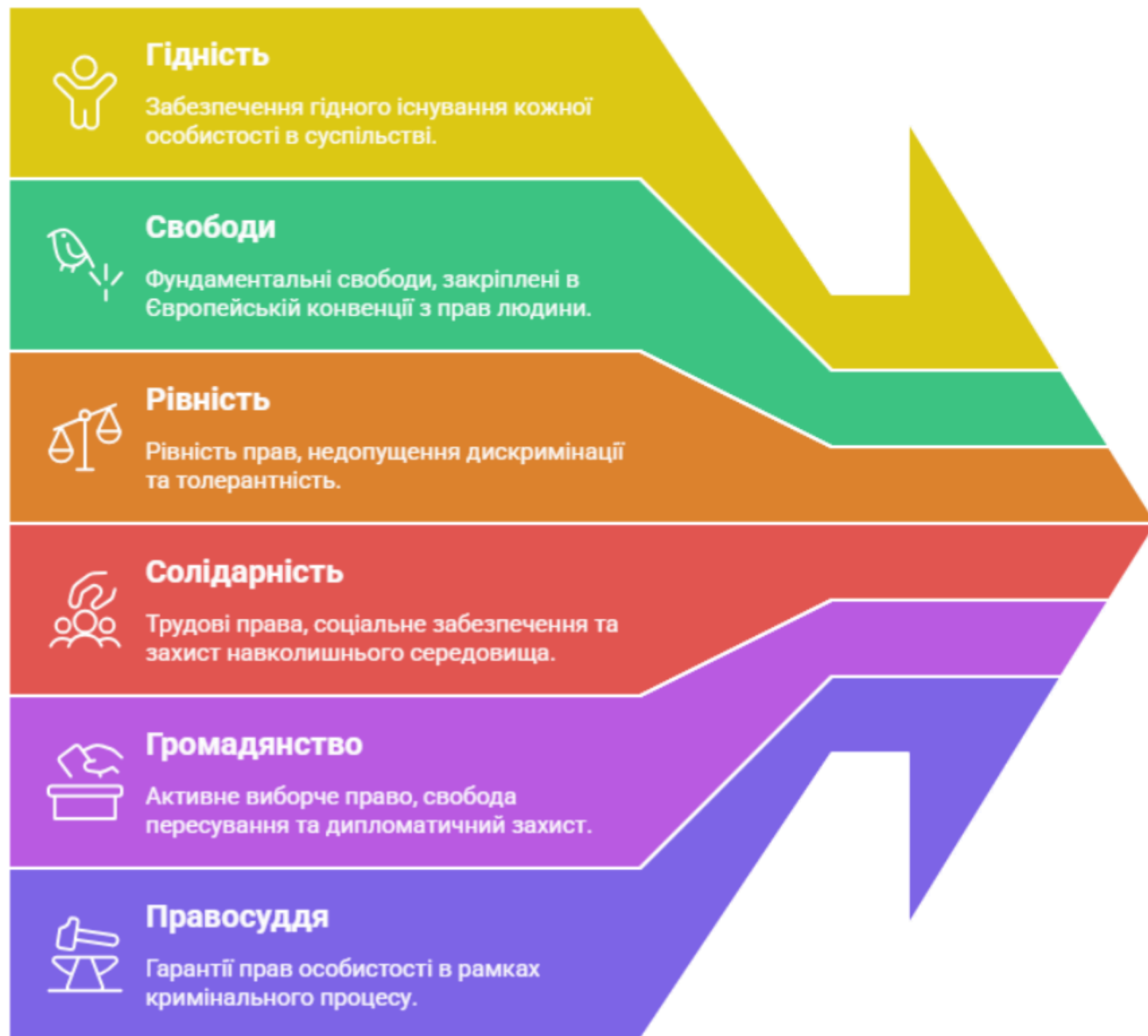

Co-funded by
the European Union

Euro
Toler
Culture

ЄВРОПЕЙСЬКІ ЦІННОСТІ

Базові ціннісні основи ЄС знайшли своє відображення у документі **«Хартія основних прав Європейського Союзу»**. Проект документу був урочисто проголошений на засіданні Європейської Ради 7 грудня 2000 р.

Co-funded by
the European Union

Euro
Toler
Culture

ЄВРОПЕЙСЬКІ ЦІННОСТІ

З деякими варіаціями цей список залишається незмінним **до Лісабонських угод 2009 року**, які досі регулюють те, як працює ЄС. Там європейські цінності винесли в окремий перелік: повага до людської гідності, свобода, демократія, рівність, верховенство права та дотримання прав людини, включаючи права осіб, що належать до меншин. Додатково уточнюється, що усі цінності «характеризується плюралізмом, недискримінацією, терпимістю, справедливістю, солідарністю і рівністю жінок та чоловіків».

Co-funded by
the European Union

Euro
Toler
Culture

ЄВРОПЕЙСЬКІ ЦІННОСТІ

Європейські цінності відображають філософію, яка визначає культурний, етичний та соціальний ландшафт країн Європи. Вони виступають основою для розвитку сучасного європейського суспільства та формування спільної ідентичності

Co-funded by
the European Union

Euro
Toler
Culture

ЄВРОПЕЙСЬКІ ЦІННОСТІ

Чи є цей перелік вичерпним?
Навряд чи. З часом цінності
можуть трансформуватись,
розширюватись і включати все
більше понять. Незмінними
залишаються шість з них –
людська гідність, свобода,
демократія, рівність,
верховенство права, права
людини.

Co-funded by
the European Union

Euro
Toler
Culture

ЩО НА ПРАКТИЦІ ОЗНАЧАЮТЬ ЦІННОСТІ?

Людська гідність

Демократія

Свобода

Рівність

Верховенство права

Права людини

Co-funded by
the European Union

Euro
Toler
Culture

ЄВРОПЕЙСЬКІ ЦІННОСТІ І УКРАЇНА

«Цінності маються на хліб», – любить говорити історик Ярослав Грицак. Сьогодні в Україні вже розуміють, що європейський світогляд і цінності – це ті ключі, які дозволяють відкрити шлях до кращого майбутнього, в тому числі й швидшого економічного розвитку.

Ярослав Грицак

«РІЗНОМАНІТТЯ» В ЄС

Co-funded by
the European Union

Euro
Toler
Culture

Co-funded by
the European Union

Euro
Toler
Culture

«РІЗНОМАНІТТЯ» В РАДІ ЄВРОПИ_ПРІОРИТЕТИ

**Боротьба з
расизмом**

Через Європейську
комісію проти
расизму.

**Захист прав
національних
меншин**

Розробка
конвенцій та
моніторинг їх
виконання.

**Сприяння
інклюзії ромів**

Спеціальні
програми для
покращення
становища
ромської громади.

**Свобода
слова**

Забезпечення
плюралізму та
різноманіття думок
у медіа.

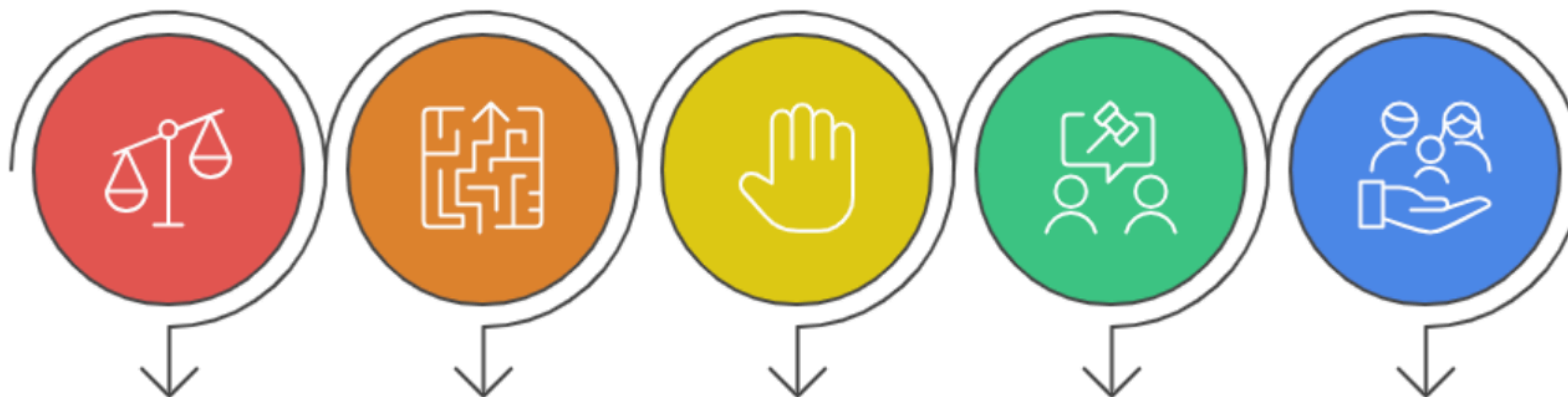
Co-funded by
the European Union

Euro
Toler
Culture

ДИРЕКТИВИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ (ЄС)

Заходи проти дискримінації

Пряма дискримінація

Несправедливе ставлення до когось через захищені ознаки.

Непряма дискримінація

Здавалося б, нейтральні правила, що ставлять у невідгідне становище захищені групи.

Заборонити утиски

Заборонити харасмент та підбурювання до дискримінації.

Правовий захист

Забезпечити доступ до ефективних правових засобів захисту.

Органи рівності

Незалежні органи, що допомагають жертвам та проводять дослідження.

Co-funded by
the European Union

Euro
Toler
Culture

БАГАТОКУЛЬТУРНА ОСВІТА: МІЖ ПРАВОМ НА ВІДМІННІСТЬ І СПІЛЬНОЮ ІДЕНТИЧНІСТЮ

Збереження рідної мови

Підтримка вивчення та використання рідних мов в освіті.

Вивчення культурної спадщини

Інтеграція історії, мистецтва та традицій у навчальні програми.

Релігійна толерантність

Забезпечення свободи віросповідання та відсутність дискримінації.

Протидія стереотипам

Активна робота з подолання упереджень та дискримінації.

Co-funded by
the European Union

Euro
Toler
Culture

ШЛЯХИ ДО ГРОМАДЯНСЬКОЇ ЄДНОСТІ

Загальнонаціональна історія

Вивчення спільної історії та культури країни

Спільні цінності

Зосередження на універсальних цінностях, таких як права людини та демократія

Міжкультурний діалог

Створення можливостей для взаємодії між культурами

Громадянська компетентність

Навчання активній участі в житті суспільства

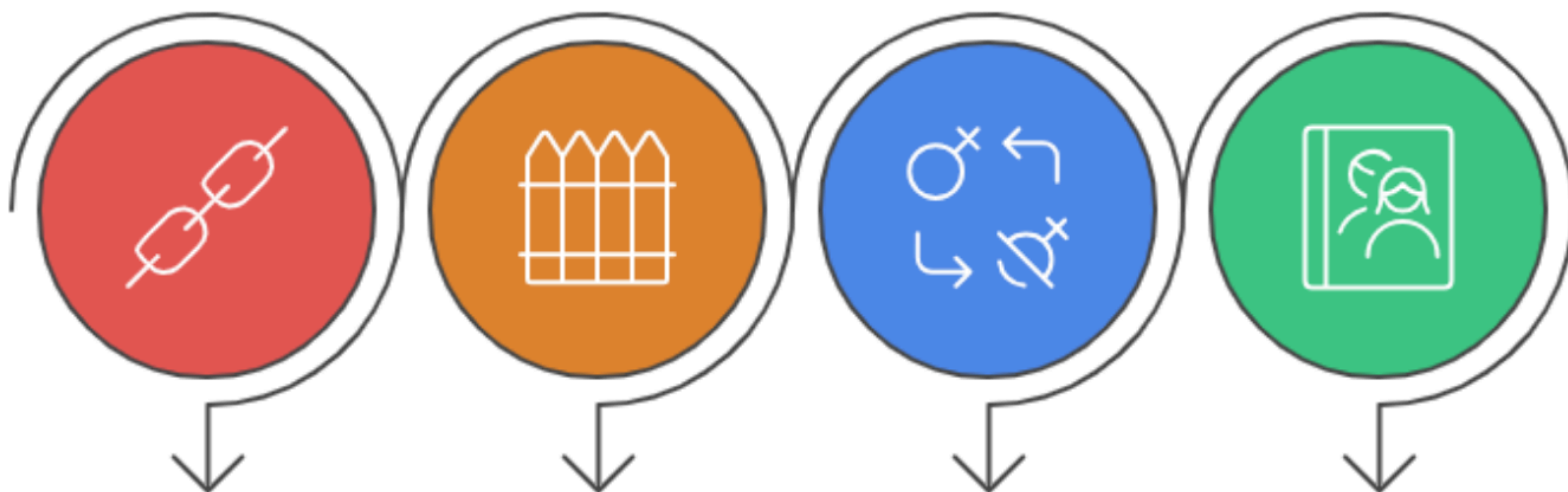

Co-funded by
the European Union

Euro
Toler
Culture

ВИКЛИКИ БАГАТОКУЛЬТУРНОЇ ОСВІТИ

Ризик фрагментації

Надмірний акцент
на відмінностях
призводить до
ізоляції

Формування гетто

Неадекватна
інтеграція
призводить до
культурних гетто

Опір змінам

Консервативні
системи чинять
опір
багатокультурним
підходам

Підготовка вчителів

Вчителі
потребують
підготовки для
багатокультурних
класів

Co-funded by
the European Union

Euro
Toler
Culture

ПЕРСПЕКТИВИ БАГАТОКУЛЬТУРНОЇ ОСВІТИ

Інновації та креативність

Різноманітні перспективи сприяють новим ідеям та рішенням.

Зміцнення демократії

Повага до різноманітності підтримує демократичні цінності.

Глобальне громадянство

Підготовка учнів до міжкультурної взаємодії та співпраці.

Co-funded by
the European Union

Euro
Toler
Culture

НЕЙТРАЛЬНІСТЬ ОСВІТИ Є НЕМОЖЛИВОЮ

Політичний та економічний вплив

Політичні та економічні інтереси формують освітні системи для просування ідеологій та задоволення потреб ринку.

Суб'єктивність викладача

Особисті переконання та досвід викладачів впливають на їхні методи викладання.

Ціннісний фундамент

Освітні системи базуються на цінностях та ідеалах, що впливають на навчальні програми та методи викладання.

Соціальна функція

Освіта готує молодь до життя в суспільстві, передаючи культурну спадщину та громадянську ідентичність.

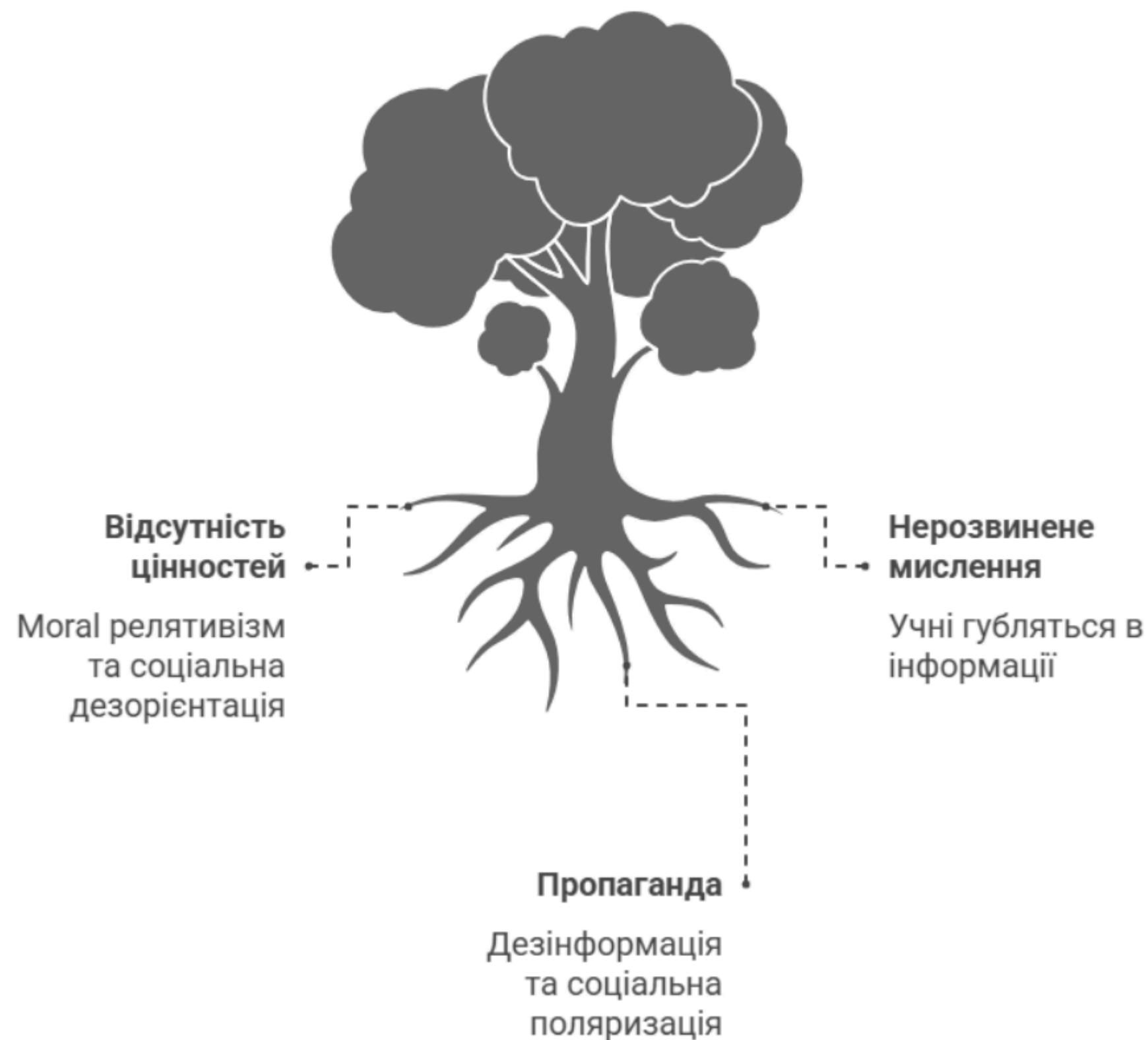

Co-funded by
the European Union

Euro
Toler
Culture

НЕЙТРАЛЬНІСТЬ ОСВІТИ Є НЕМОЖЛИВОЮ

Co-funded by
the European Union

Euro
Toler
Culture

НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА (НУШ)

Мета: виховати інноватора та громадянина – патріота своєї держави, який вміє ухвалювати відповідальні рішення та дотримується прав людини; давати учням не тільки знання, а й уміння застосовувати їх у повсякденному житті.

Причини:

- шлях до Європейського Союзу;
- застарілі методи навчання;
- потреба у “перезавантаженні” освітньої системи;
- необхідність модернізації української освіти;
- низький рівень мотивації учнів,
- недостатня інклюзивність (система не була готова до дітей з особливими освітніми потребами).

Co-funded by
the European Union

Euro
Toler
Culture

ФОРМУЛА НОВОЇ ШКОЛИ

Co-funded by
the European Union

Euro
Toler
Culture

ВИПУСКНИК НОВОЇ ШКОЛИ

ОСОБИСТІСТЬ

Цілісна особистість, усебічно розвинена, здатна до критичного мислення;

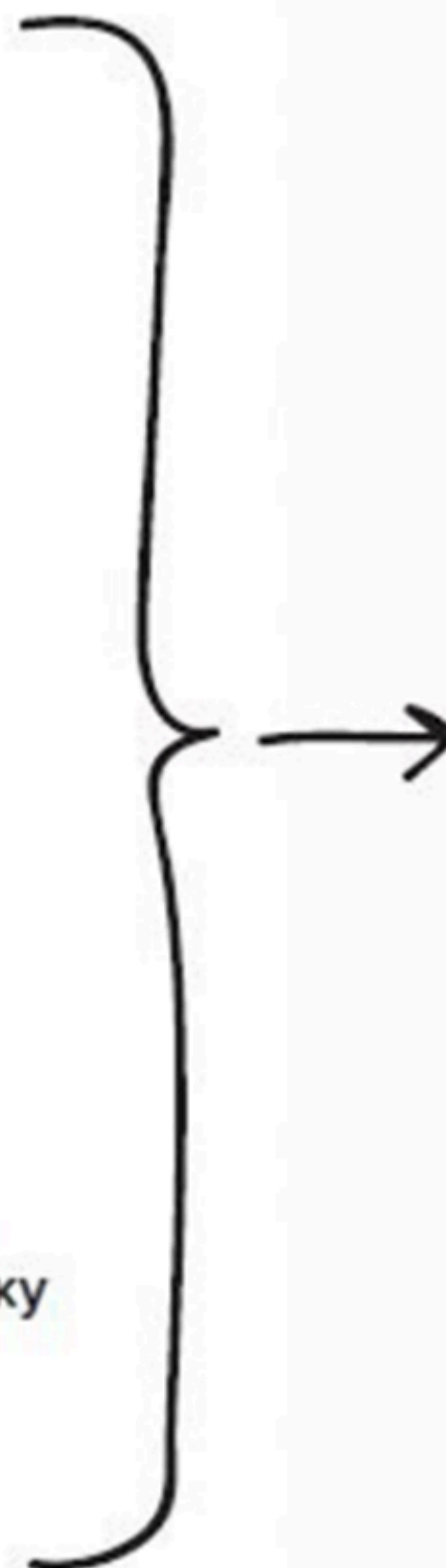
ПАТРІОТ

Патріот з активною позицією, який діє згідно з морально-етичними принципами і здатний приймати відповідальні рішення, поважає гідність і права людини;

ІННОВАТОР

Інноватор, здатний змінювати навколишній світ, розвивати економіку за принципами сталого розвитку, конкурувати на ринку праці, учитися впродовж життя.

Co-funded by
the European Union

Euro
Toler
Culture

ЦІННІСНІ ОРІЄНТИРИ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Морально-етичні цінності

Соціально-політичні цінності

Інновації та технології

Інклюзивність

Критичне мислення

Гуманізм/толерантність

Co-funded by
the European Union

Euro
Toler
Culture

МОРАЛЬНО-ЕТИЧНІ ЦІННОСТІ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Задля гармонійного розвитку учня вкрай необхідно, щоб партнерські взаємини між усіма учасниками освітнього процесу були спрямовані на відкрите та щире спілкування, сповнене утвердження морально-етичних, соціально-правових та особистісно зорієнтованих цінностей

Co-funded by
the European Union

Euro
Toler
Culture

СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВІ ЦІННОСТІ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Задля гармонійного розвитку учня вкрай необхідно, щоб партнерські взаємини між усіма учасниками освітнього процесу були спрямовані на відкрите та щире спілкування, сповнене утвердження морально-етичних, соціально-правових та особистісно зорієнтованих цінностей

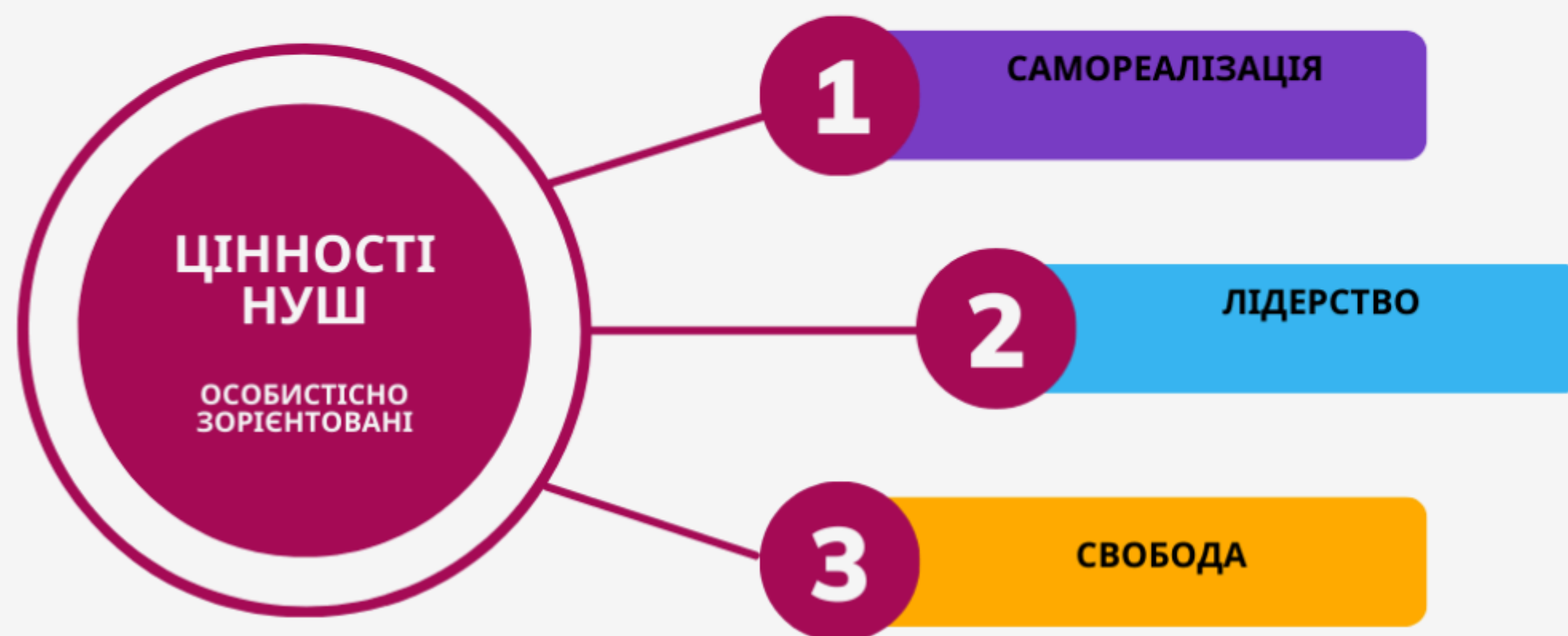

Co-funded by
the European Union

Euro
Toler
Culture

ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНІ ЦІННОСТІ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Задля гармонійного розвитку учня вкрай необхідно, щоб партнерські взаємини між усіма учасниками освітнього процесу були спрямовані на відкрите та щире спілкування, сповнене утвердження морально-етичних, соціально-правових та особистісно зорієнтованих цінностей

Co-funded by
the European Union

Euro
Toler
Culture

ЦІННОСТІ НУШ: РІВНІСТЬ

Всі люди народжуються рівними і
до самої смерті
проти цього борються
Лешек Кумор

Для більшості людей сенс рівності полягає
не у тому, щоб піднятися до рівня інших,
а у тому, щоб понизити
інших до свого рівня
Альфонс Карр

Co-funded by
the European Union

Euro
Toler
Culture

РІВНІСТЬ МОЖЛИВОСТЕЙ ТА У ДОСТУПІ ДО МОЖЛИВОСТЕЙ

- необхідність забезпечити незалежно від раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, мовних або ІНШИХ ознак

Co-funded by
the European Union

Euro
Toler
Culture

РІВНІСТЬ МОЖЛИВОСТЕЙ ТА У ДОСТУПІ ДО МОЖЛИВОСТЕЙ

- Ризики некоректного тлумачення цінності
- Коли цінність шанується в освітньому процесі
- Коли цінність недостатньо шанується в освітньому процесі

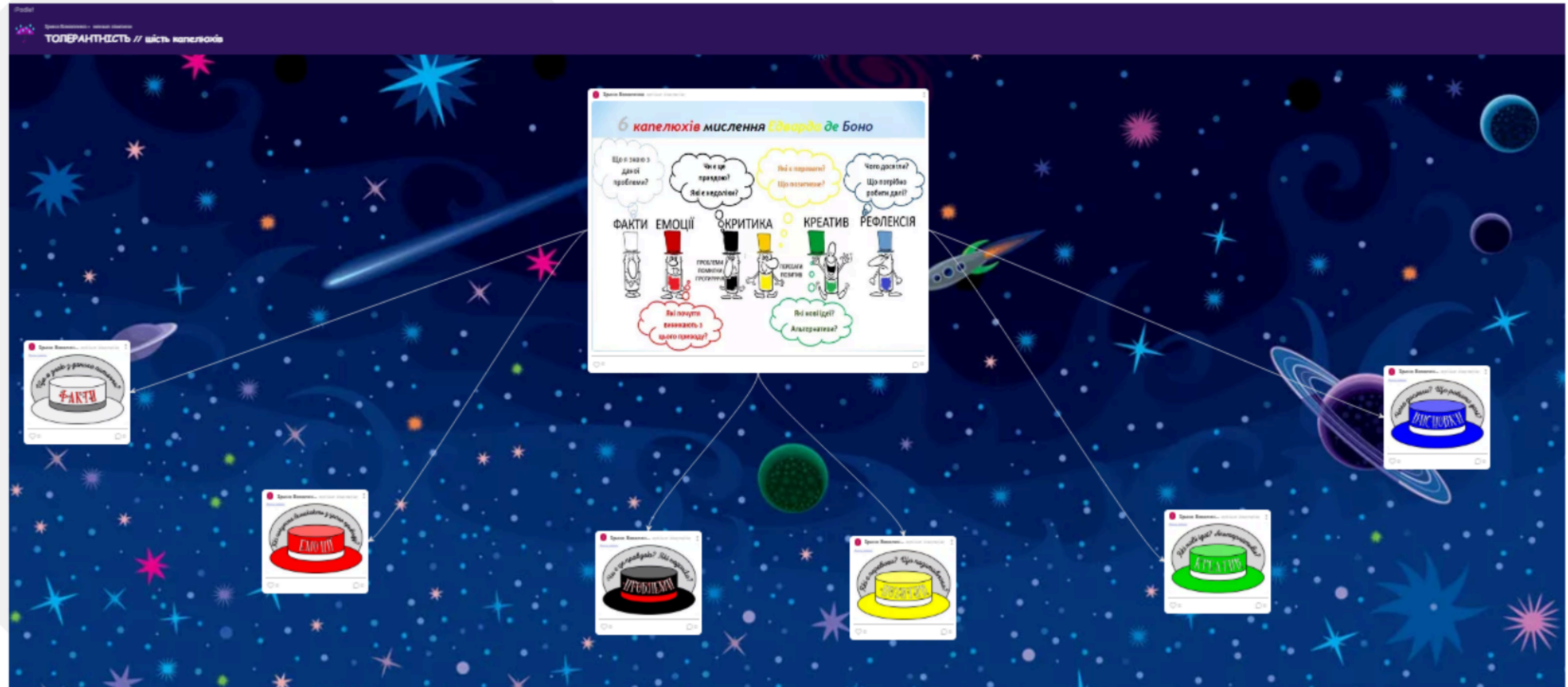

Co-funded by
the European Union

Euro
Toler
Culture

РОБОТА В КОМАНДАХ
ТОЛЕРАНТНІСТЬ // ШІСТЬ КАПЕЛЮХІВ

ТОЛЕРАНТНІСТЬ ТА КУЛЬТУРНЕ РІЗНОМАНІТТЯ

Co-funded by
the European Union

Euro
Toler
Culture

Найвищий результат освіти –
толерантність.
Хелен Келлер

Гарні манери має той, хто найменшу
кількість людей ставить у незручне
становище
Джонатан Свіфт

Co-funded by
the European Union

Euro
Toler
Culture

ТОЛЕРАНТНІСТЬ ТА КУЛЬТУРНЕ РІЗНОМАНІТТЯ

- Усвідомлення неповторності кожної людини, її безумовної унікальності, яка має бути прийнята іншими задля створення сприятливих умов для розвитку особистості та суспільства загального добробуту;
- Заперечення стереотипного сприйняття інших, уміння і бажання прийняти людину, відмова від догматизму, відабсолютизації істини;
- Розуміння необхідності шанобливого ставлення до інших людей, зокрема представників інших етнічних, національних, релігійних, расових груп, соціальних верств населення, а також їхніх поглядів, особливостей та звичаїв;
- Створення можливостей для утвердження та розвитку надбань різних культур, підвищення мультикультурної освіченості учасників освітнього процесу.

Co-funded by
the European Union

Euro
Toler
Culture

ТОЛЕРАНТНІСТЬ ТА КУЛЬТУРНЕ РІЗНОМАНІТТЯ

- Ризики некоректного тлумачення цінності
- Коли цінність шанується в освітньому процесі
- Коли цінність недостатньо шанується в освітньому процесі

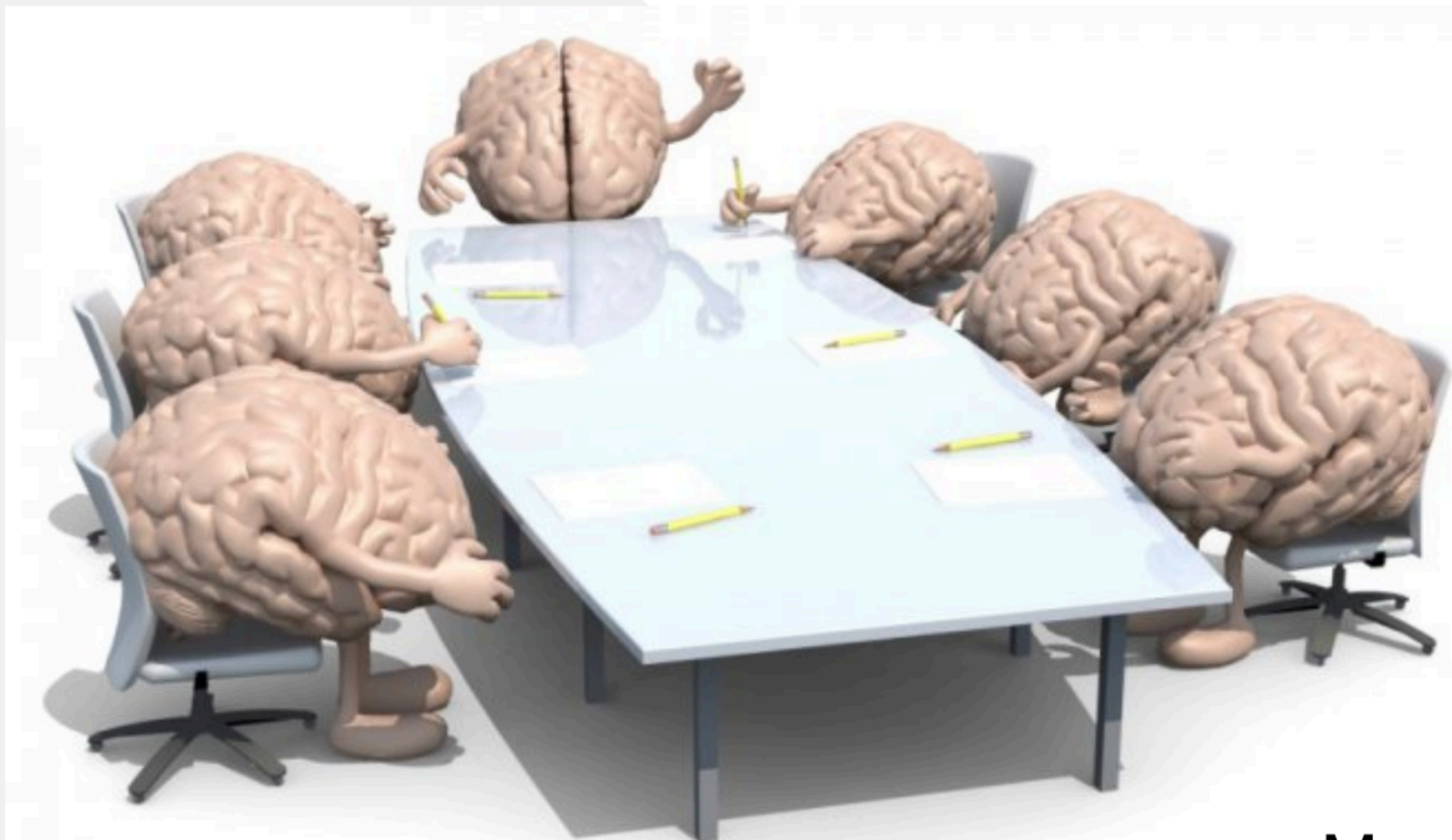

Co-funded by
the European Union

Euro
Toler
Culture

РИСИ ТОЛЕРАНТНОЇ ОСОБИСТОСТІ

Мозковий штурм

Co-funded by
the European Union

Euro
Toler
Culture

ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА
ТОЛЕРАНТНА ЛЮДИНА: ЯКА ВОНА?

ПРО ТОЛЕРАНТНІСТЬ

Co-funded by
the European Union

Euro
Toler
Culture

ПОДАРУНОК

МАЛЕНЬКА КАСТРУЛЬКА АНАТОЛЯ

МОТУЗКИ (СТРУНИ)

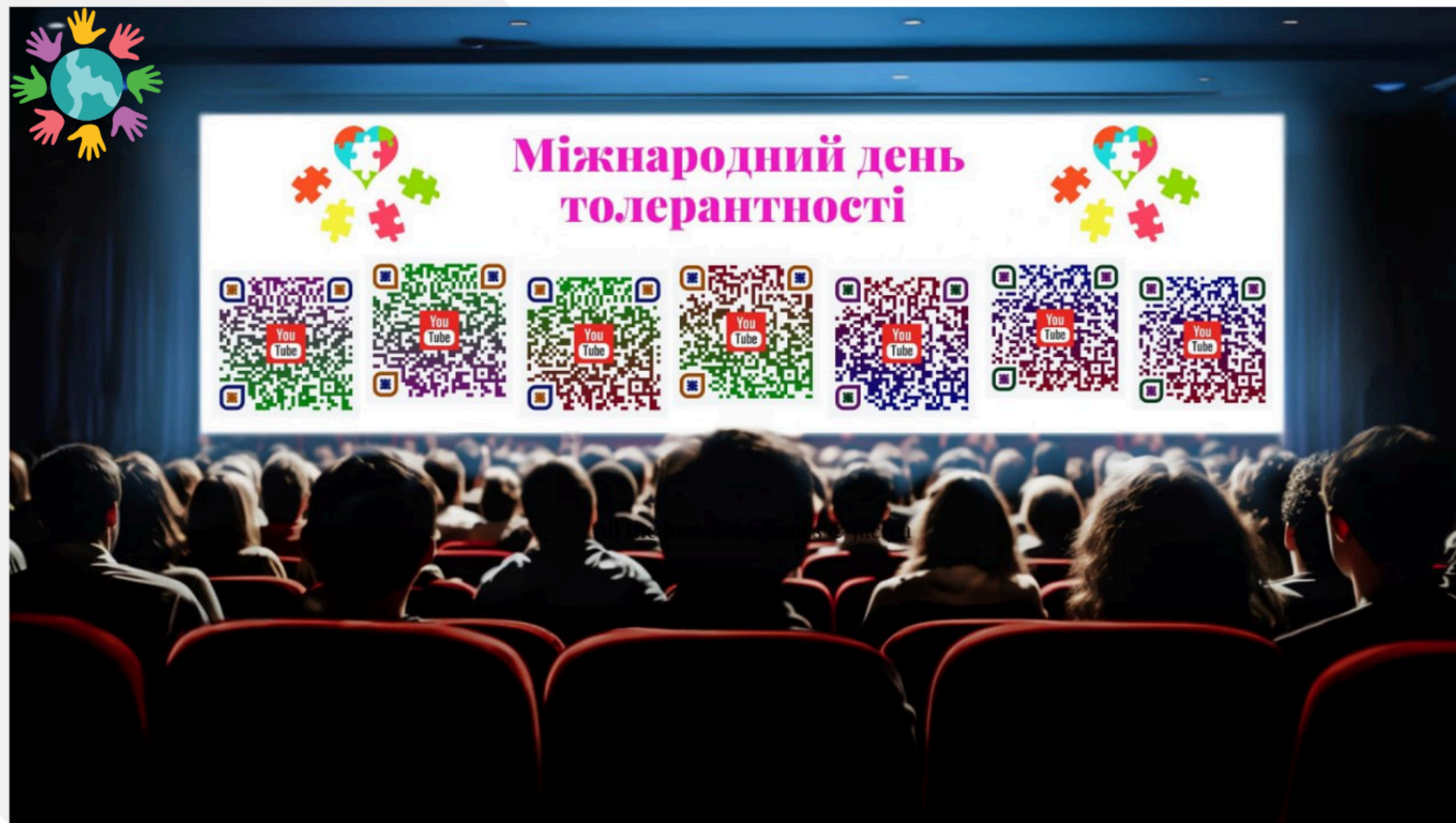
ІЖАЧОК

Co-funded by
the European Union

Euro
Toler
Culture

**16 ЛИСТОПАДА МІЖНАРОДНИЙ ДЕНЬ, ПРИСВЯЧЕНИЙ
ТЕРПИМОСТІ (ТОЛЕРАНТНОСТІ) – INTERNATIONAL DAY FOR TOLERANCE)**

ПРИТЧА ПРО ЦВЯХИ

Co-funded by
the European Union

Euro
Toler
Culture

Притча про цвяхи: 🖱️ <https://g.co/gemini/share/3c3e48435a2c>

Co-funded by
the European Union

Euro
Toler
Culture

Ваші пропозиції

- 📌 Що треба зробити, щоб українські заклади освіти стали простором толерантності?
- 📌 Що треба зробити, щоб відносини в українських закладах освіти стали якомога більш толерантними?

ІНТЕРАКТИВНЕ ЗАВДАННЯ "ДЕРЕВО ТОЛЕРАНТНОСТІ"

Co-funded by
the European Union

Euro
Toler
Culture

СТВОРЕННЯ СУЧАСНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

ВИХОВНИЙ ПРОСТІР, ЩО ФОРМУЄ ОСОБИСТІСТЬ

ОСВІТНІЙ ПРОСТІР МАЄ БУТИ ОСНАЩЕНИЙ
СУЧАСНИМИ ТЕХНОЛОГІЯМИ

ВИКОРИСТАННЯ ПРОЄКТНОЇ ТА ГРУПОВОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ

ОСВІТНІЙ ПРОСТІР МАЄ БУТИ ДОСТУПНИМ, КОМФОРТНИМ І
БЕЗПЕЧНИМ ДЛЯ ВСІХ УЧНІВ

ВЗАЄМОРОЗУМІННЯ МІЖ УЧНЯМИ ТА
ВЧИТЕЛЯМИ

СТВОРЕННЯ
СУЧАСНОЇ БІБЛІОТЕКИ

Co-funded by
the European Union

Euro
Toler
Culture

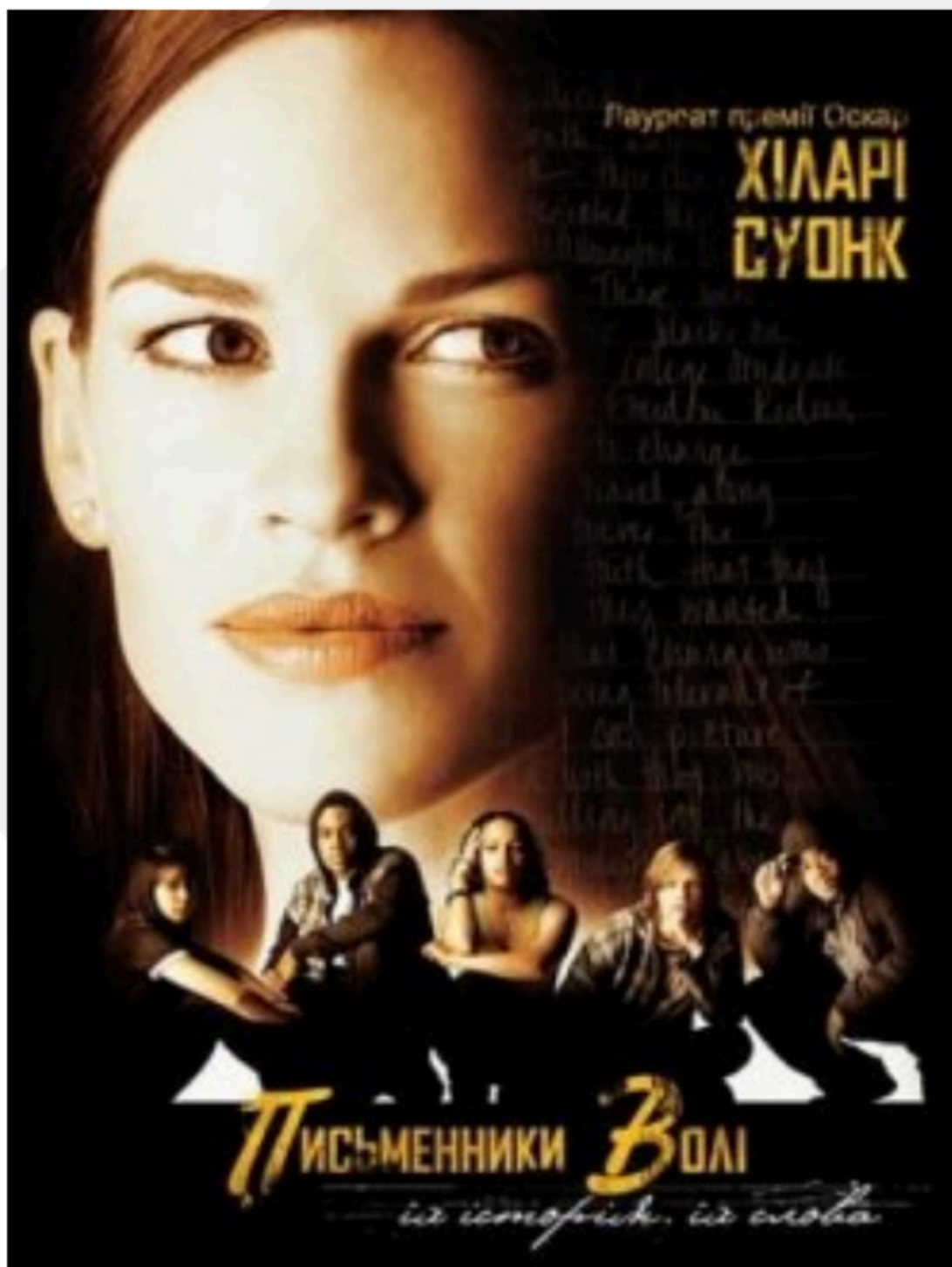
ДОМАШНЄ ЗАДОВОЛЕННЯ

👤♀ Запрошую вас до перегляду фільму "Письменники волі" (Freedom Writers) – стрічки, яка не просто зворушує, а змінює наше уявлення про силу освіти та справжню інклюзію.

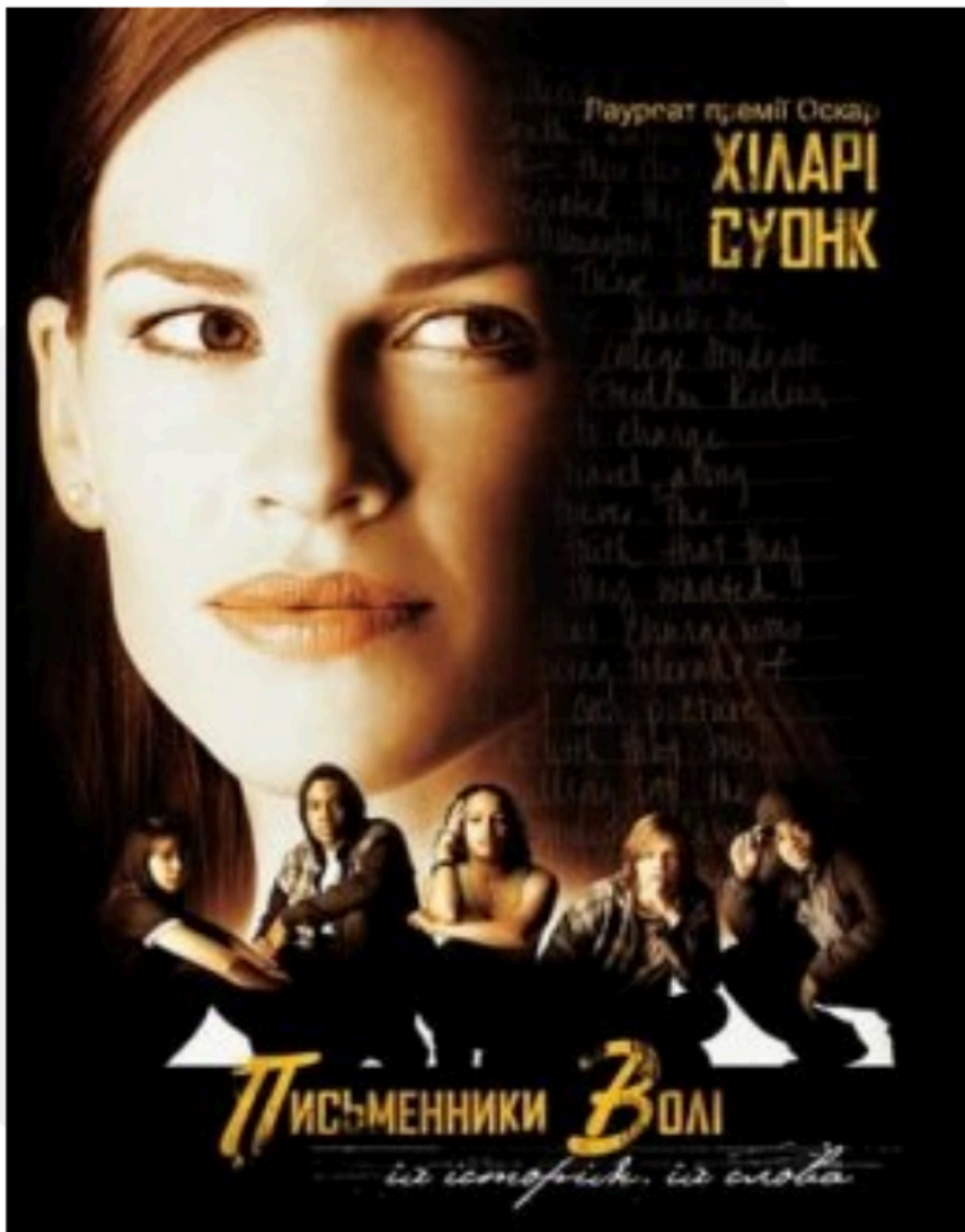
📺 «Письменники волі» – приклад того, як учитель, сповнений віри в потенціал кожної дитини, здатен зруйнувати стіни нерозуміння, упереджень і байдужості. Це історія про молодь, яка на перший погляд "випала" з системи, але завдяки повазі, підтримці та справжньому діалогу відкрила в собі силу голосу й гідності.

📺 "Письменники волі" – не просто про класну кімнату. Це про створення простору, де кожен має право бути почутим. Простору, в якому розмаїття не є викликом, а ресурсом. Простору, в якому народжується справжнє навчання – людяне, чутливе, глибоке.

Це не просто фільм про освіту – це реальна історія про те, як слова на сторінках допомагають подолати біль, знайти голос і змінити власну долю. 📖💡

https://uakino.me/filmy/genre_drama/13798-pismenniki-vol.html

https://uakino.me/filmy/genre_drama/13798-pismenniki-vol.html

Co-funded by
the European Union

Euro
Toler
Culture

ПІД ЧАС ПЕРЕГЛЯДУ ЗВЕРНІТЬ УВАГУ НА:

- Як вчителька будує відносини з учнями на основі довіри й поваги
- Як змінюється освітній простір, коли в ньому звучать різні історії життя
- Які інструменти та підходи допомагають зробити освіту справді інклюзивною

Цей фільм – чудовий старт для нашої спільної розмови про роль учителя в сучасному світі, де різноманітність і рівність – не гасла, а щоденна педагогічна практика.

Перегляньте стрічку з відкритим серцем. І нехай вона стане для нас джерелом натхнення для творення інклюзивного освітнього простору – тут і зараз. ✨

Co-funded by
the European Union

Euro
Toler
Culture

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ

irinabakalenko1970@gmail.com

<https://www.facebook.com/irina.bakalenko>

https://instagram.com/irina__bakalenko?igshid=YmMyMTA2M2Y=

https://www.tiktok.com/@irina_bakalenko?_t=8VHnsqMOSd4&_r=1

+380662388531

